

Otázky homosexuality počas školskej dochádzky

V minulosti sa homosexualitu pokúšali liečiť: využívala sa pritom hormonálna terapia, hypnóza, ale aj metódy ako elektrošoky. Výsledkom však nebola vyliečená homosexualita, ale psychické a fyzické zdravotné problémy ako priamy dôsledok týchto pokusov.

V okolitých krajinách je možné, aby dvaja muži či dve ženy uzavreli partnerský zväzok (napr. v susednom Česku či Rakúsku – tu od 1. 1. 2019 manželstvo) a je čoraz častejšie, že tieto páry si zakladajú rodiny a vychovávajú deti. Mnohé páry na Slovensku tiež nečakali a uzavreli partnerský zväzok aspoň symbolicky, niektoré majú vlastné deti. Spoločnosť a jej nazeranie na LGBT páry sa mení postupne k lepšiemu a aj vy sami pozitívnym prístupom k svojim deťom môžete ukázať okoliu, že vaše deti nepredstavujú pre túto spoločnosť žiadne ohrozenie.

Aké právne predpisy EÚ ponúkajú ochranu pred diskrimináciou z dôvodu sexuálnej orientácie?

Je vysoko pravdepodobné, že každá škola a skoro každá trieda, má LGBT študenta či študentku. Napriek svojmu počtu sú mnohí a mnohé z nich v školskom prostredí neviditeľní/neviditeľné a opúšťajú školu predtým ako urobia coming out. Pritom vek, kedy ľudia robia coming out, sa postupne znižuje a mnohí sa outujú už na strednej škole.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODÍN
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Výskumy odhalili, že medzi obdobím, keď LGBT študenti a študentky vedia o sebe, že sú LGBT, a obdobím, kedy niekomu povedia o svojej identite, uplynie určitý čas. Pre mnohých toto obdobie predstavuje čas strávený na základnej a strednej škole a prelína sa so zásadnými milníkmi ako maturita a príprava na pracovný život alebo pokračovanie v ďalšom štúdiu. Potvrďuje to aj prieskum Iniciatívy Inakosť, podľa ktorého priemerný vek, kedy LGB ľudia prvý raz cítili, že sú LGB, bol takmer 13 rokov.

Naisto to vedeli v takmer 17 rokoch a prvýkrát povedali blízkej osobe, že sú alebo by mohli byť LGB, vo veku 19 rokov. Priemerný vek, kedy transrodoví ľudia cítili, že ich biologické pohlavie nie je v súlade s ich rodovou identitou, bol 11 rokov, istí si boli vo veku 18,5 roka a prvýkrát to povedali blízkeму človeku približne vo veku 19 rokov. Obdobie medzi počiatočným uvedením si sexuálnej orientácie alebo rodovej identity a coming outom

je vo všeobecnosti prežívané ako ťažké, skľučujúce a traumatické, mnohí to pripisujú strachu z odmietnutia a izolácie.

Je zakázaná akákoľvek diskriminácia z akéhokoľvek dôvodu, ako je pohlavie ... alebo sexuálna orientácia. Charta základných práv EÚ (článok 21).
Článok 13 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

oprávňuje EÚ na vytvorenie právnych predpisov na boj s diskrimináciou z dôvodu sexuálnej orientácie. V súčasnosti EÚ vytvorila právne predpisy iba pre boj s diskrimináciou z dôvodu sexuálnej orientácie v oblasti zamestnávania. **Smernica o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní zakazuje diskrimináciu v oblasti podmienok prístupu k**

zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti, prístupu k odbornému vzdelaniu, ako aj odbornému poradenstvu a členstva v organizáciách zamestnancov a zamestnávateľov. Vzťahuje sa na súkromný aj verejný sektor. Členské štáty museli implementovať túto smernicu do konca roku 2003.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Výskumy tiež ukazujú, že LGBT študenti a študentky čelia vyššej miere šikany, nedostatku porozumenia od učiteľov a zriedkavo vnímajú, že sa o LGBT ľuďoch hovorí na vyučovacích hodinách. Coming out v škole tak môže byť izolujúcou skúsenosťou. Avšak tí, ktorí boli otvorení, čo sa týka ich sexuálnej orientácie alebo rodovej identity na stredných školách, hovoria o vyššej sebaúcte a životnej spokojnosti v porovnaní s tými mladými ľuďmi, ktorí sa nezdôverili so svojou orientáciou,

alebo ktorí sa snažili ju skryť pred druhými v škole. Tí, čo urobili coming out v škole, tiež hovoria o nižšej miere depresíí.

Školské prostredie je pritom kritické a kľúčové v tom, ako vplýva na zdravie a pohodu LGBT študentov a študentiek a ako zabezpečuje, aby pre nich vzdelávacie prostredie bolo bezpečné, podporné a prijímajúce.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Diskriminácia kvôli sexuálnej orientácii

Sexuálna orientácia je charakteristika, ktorá vyjadruje náklonnosť (sexuálnu alebo romantickú) osoby k opačnému pohlaviu (heterosexualita), vlastnému pohlaviu (homosexualita) alebo k oboom pohlaviam (bisexualita).

Diskriminácia z dôvodu sexuálnej orientácie predstavuje nespravodlivé zaobchádzanie s daným človekom z dôvodu, že je gejom, lesbou, bisexuálnou alebo transrodovou osobou, alebo heterosexuálom, alebo preto, že je tak vnímaná.

Na rozdiel od sexuálnej orientácie, rodová identita je vnútorné precítené individuálne vnímanie vlastného rodu. Rodová identita môže korelovať s pohlavím, ktoré bolo človeku priznané pri narodení alebo sa môže od neho líšiť. Transrodoví ľudia majú rodovú identitu odlišujúcu sa od pohlavia prisúdeného pri narodení. Právny

poriadok Slovenskej republiky nemenuje rodovú identitu explicitne medzi chránené dôvody diskriminácie. Avšak iná časť príslušného zákona stanovuje, že „za diskrimináciu z dôvodu pohlavia sa považuje aj diskriminácia ... z dôvodu pohlavnej alebo rodovej identifikácie“.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Právna ochrana v členských štátoch V ôsmich členských štátoch (Belgicko, Bulharsko, Nemecko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Španielsko) zahŕňajú právne predpisy zakazujúce diskrimináciu z dôvodu sexuálnej orientácie nielen zamestnávanie, ale aj ďalšie oblasti špecifikované v smernici o rasovej rovnosti. V desiatich členských štátoch (Česká republika, Fínsko, Holandsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Spojené kráľovstvo a Švédsko) boli

antidiskriminačné právne predpisy čiastočne rozšírené, aby zahrnuli iné oblasti mimo rámca zamestnávania. V deviatich členských štátoch (Cyprus, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Malta, Poľsko a Taliansko) antidiskriminačné právne predpisy zahŕňajú iba oblasti spomenuté v smernici o rasovej rovnosti.

**ROVNAKÉ PRÁVO NA ROVNAKÉ
ZAOBCHÁDZANIE Článok 21
Charty základných práv
Európskej únie obsahuje**

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

všeobecný zákaz diskriminácie s rozsiahlym zoznamom dôvodov vrátane sexuálnej orientácie. Nevytvára „hierarchiu dôvodov“, v ktorej by boli niektoré dôvody diskriminácie chránené nerovnako. Osoby majú rovnaké práva na rovnaké zaobchádzanie. To znamená, že zákaz diskriminácie z dôvodu sexuálnej orientácie by sa mal rozšíriť tak, aby obsahoval ochranu aj mimo oblasti zamestnávania a aby zahŕňal aj prístup k tovarom a službám rovnakým spôsobom ako pre tých, ktorí sú diskriminovaní z rasových alebo etnických dôvodov.

V roku 2018 Európska komisia vynaložila značné úsilie pri presadzovaní existujúcich iniciatív v oblasti rodovej rovnosti v EÚ. V prvom rade ukončila rokovania a predložila do Európskeho parlamentu návrh Smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a opatrovateľov/iek, ktorá priniesla niekoľko opatrení ako je otcovská dovolenka po pôrode,

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

neprenosná časť rodičovskej dovolenky pre otcov či platené voľno na ošetrovanie závislých členov a členiek rodiny. Komisia sa menej úspešne snažila prekonať prekážky v prístupe k smernici o ženách v ekonomickom rozhodovaní a pokračovať v procese ratifikácie Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a omácmu násiliu a boji proti nemu (tzv. Istanburský dohovor).

Na diskrimináciu si mnohí z nich zvykli až do takej miery, že ju považujú za bežnú súčasť života. Ľudskoprávni a občianski aktivisti varujú, že ľuďom z LGBT komunity chýba väčšia informovanosť o vlastných právach a boja sa o diskriminácii hovoriť verejne.

Z doteraz najväčšieho prieskumu Európskej únie, ktorý mapoval mieru diskriminácie kvôli sexuálnej orientácii, vyplýva, že 52 percent Slovákov zažilo na vlastnej koži nejakú z foriem diskriminácie. V porovnaní s ostatnými členskými štátmi únie

a Chorvátskom nás predbehlo len 8 krajín. Až 86 percent opýtaných si zasa spomína na posmešné poznámky či šikanovanie mládeže v našich školách. Vzdelanie a školstvo patria pritom k najproblémovejším oblastiam diskriminácie vo všetkých zúčastnených krajinách. Prieskum robila Agentúra EÚ pre základné práva. Mnohí ľudia považujú diskrimináciu za bežnú súčasť svojho života. Niekedy ju dokonca ani nepokladajú za niečo zlé, lebo je to pre nich už samozrejmosť, keďže v nej vyrastajú. Situácia sa postupne zlepšuje, ale oproti susednému Česku či západným krajinám máme stále čo doháňať.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Dopytovo-orientovaný projekt
VZDELÁVANÍM PROTI DISKRIMINÁCII U ŽIAKOV A ŠTUDENTOV

**sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci
Operačného programu Ľudské zdroje.**

Kód projektu: 312041Z203, Operačný program Ľudské zdroje, výzva OP ĽZ DOP 2018/4.1.2/01,

Projekt sa realizuje od 1.1. 2021 do 30.6. 2023,

Realizácia: EQUILIBRIUM EUROPE o. z., Železničná 1190/40 98601 Fiľakovo,

Kontakty: equilibriumeurop@gmail.com, 0948 391 627,

www.employment.gov.sk

www.esf.gov.sk